

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GINO CAMILLERI**

Seduta tas-16 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 2564/1998/1

Perit Lawrence Mintoff

vs

Dr. Roger Degiorgio u Roderick Agius

Il-Qorti

Rat ic-citazzjoni fejn l-attur ippremetta:-

Illi l-konvenuti Dr. Roger Degiorgio bhala editur u Roderick Agius bhala gurnalist ta' l-istazzjoni tal-televizjoni NET Television, fit-tlettax (13) ta' Novembru 1998, waqt il-bullettini ta' l-ahbarijiet, xandru bi prominenza raport moqri mill-konvenut Roderick Agius li permezz tieghu l-istess

Pagna 1 minn 7

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

konvenuti taw malafama lill-istanti billi bil-kontenut, u l-mod kif gie prezentat l-istess rapport attribwielu fatti determinati bi skop li joffendu l-unur u l-fama tieghu u li jesponuh ghar-redikolu u ghad-disprezz tal-pubbliku;

Illi bil-mod kif gie prezentat ir-rapport gie allegat u implikat b'mod car li l-istanti inghata l-kuntratt tad-disinn ta' l-isptar il-gdid ta' Tal-Qroqq mill-gvern Laburista, b'zewg miljuni oghla mill-irhas offera minhabba li hu kandidat Laburista. Biex isahhu dan il-messagg, il-konvenuti gabu filmati ta' l-istanti diehel fic-Centru Nazzjonali tal-Partit Laburista;

Illi din l-allegazzjoni jew implikazzjoni hija inveritiera u kienet intiza biex taghmel hsara lill-istanti, kemm fil-hajja pubblika u aktar fl-attivita' professjonali tieghu;

Illi l-istanti bhala parti offiza ghandu dritt gha-danni kontemplati fl-Att dwar l-Istampa (Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta);

Ghalhekk l-attur talab li l-konvenuti jghidu ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex, ghar-ragunijiet premissi:

1. tiddikjara u tiddeciedi illi bir-rapport imxandar fit-tlettax (13) ta' Novembru 1998, waqt il-bullettini ta' l-ahbarijiet ta' Net Television, kif fuq inghad, l-istess konvenuti taw malafama lill-istanti bil-ghan li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieghu;

2. tikkundanna lill-istess konvenuti ihallsu lill-istanti dik is-somma li din il-Qorti tiddetermina bhala danni u riparazzjoni ta' l-ingurja morali u malafama li huwa soffra bix-xandira kif fuq inghad;

Bl-ispejjez u bl-imghax legali kontra l-konvenuti li jibqghu ingunti ghas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda tieghu;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti fejn gie eccepit illi ma hemm xejn libelluz fix-xandira in kwestjoni

Kopja Informali ta' Sentenza

billi dan jikkontjeni fatti veri u kummenti li jammontaw għall-“fair comment”;

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuti debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda tagħhom;

Rat fl-awla l-“video recording” esibit a fol.7;

Semghet lill-attur u lix-xhud minnu prodott;

Semghet lill-konvenut Dr. Roger Degiorgio;

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tad-difensuri tal-partijiet;

Rat li l-kawza giet differita sabiex tinghata is-sentenza;

Ikkonsidrat:

Din il-kawza qed issir mill-Perit Lawrence Mintoff kontra l-Avukat Dr. Roger Degiorgio u kontra Roderick Agius, rispettivament editur u gurnalist tal-istazzjon televiziv Net Television;

Fic-citazzjoni l-attur jghamel referenza għal rapport, li skond l-istess attur ixxandar bi promminenza fit-13 ta' Novembru 1998 fil-bullettini ta' l-ahbarijiet tal-isemmi stazzjon televiziv u liema rapport gie moqri mill-konvenut Roderick Agius. L-attur isotni li bl-imsemmi rapport huwa gie malfamat u gew attribwiti lilu fatti determinati bi skop li joffendu l-unur u l-fama tieghu u li jesponuh għar-redikolu u għad-disprezz tal-pubbliku. L-attur jippremetti ukoll li r-rapport in kwestjoni jghamel allegazzjonijiet u jimplika b'mod car li l-istess attur inghata l-kuntratt tad-disinn ta' l-isptar il-gdid f'Tal-Qroqq mill-gvern Laburista, b'zewg miljuni oghla mill-irhas offerta, minhabba li hu kandidat Laburista. L-attur ikompli jippremetti li sabiex isahhu dan il-messagg, il-konvenuti gabu filmati tieghu diehel fic-Centru Nazzjonali tal-Partit Laburista. Skond l-attur din l-allegazzjoni jew implikazzjoni hija inveritiera u kienet intiza biex tagħmillu hsara kemm fil-hajja pubblika u aktar fl-

attività' professjonali tieghu. Minhabba dawn ir-ragunijiet l-attur qed jitlob li jigi dikjarat li bl-imsemmi rapport il-konvenuti tawh malafama bil-ghan li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieghu u qed jitlob ukoll li l-istess konvenuti jigu kundannati ihallsu dik is-somma li tiddetermina l-Qorti bhala danni u riparazzjoni ta' l-ingurja morali u malafama li huwa sofra bl-istess xandira;

Da parti taghhom il-konvenuti qed jeccepixxu li ma hemm xejn libelluz fix-xandira in kwestjoni billi din tikkontjeni fatti veri u kummenti li jammontaw ghall-“fair comment”;

L-attur, meta xehed f'dawn il-proceduri, kkonferma li hu, flimkien mal-Perit Edgar Rossignaud, jirrapresenta ditta Ingliza ta' periti u li din id-ditta kienet rebhet it-tender ghar-rigward ta' pjanti u disinni godda tal-Isptar il-gdid f'Tal-Qroqq. L-attur jghid li l-ghazla saret minn kumitat li hu ddefinh bhala bord tekniku. L-attur kompli jikkonferma li kien hemm offerta orhos b'zewg (2) miljuni minn dik li eventwalment rebhet it-tender. Huwa jghid, pero', li t-tender gie aggodikat ukoll fuq l-esperjenza, kemm internazzjonali kif ukoll f'Malta, li kellha l-imsemmija ditta Ingliza. L-attur jghati rendikont tax-xoghol li sar minnu u mid-ditta barranija ta' periti wara li gie aggodikat it-tender. Huwa jghati ukoll rendikont ta' kif gie terminat il-kuntratt relattiv wara li tbiddel il-Gvern. Huwa jghid li ir-rapport in kwestjoni kien parti f'kampanja tal-media tal-Partit Nazzjonalista fis-sens li meta nghata dan il-kuntratt kien hemm konsiderazzjonijiet ohra, mhux biss dawk teknici. Huwa jaccetta li fir-rapport in kwestjoni kien hemm intervista mieghu pero' jghid li din l-intervista damet biss ftit sekondi u skond hu giet litteralment imbiccra. Fil-film tal-attur gie muri flimkien mal-Prim Ministru precedenti, Dr. Alfred Sant, u gie muri diehel fil-kwartieri generali tal-Partit Laburista. Fl-istess filmat inghad ukoll li l-attur kien kandidat laburista. Ghalhekk, skond l-attur, l-insinwazzjoni kienet illi l-kuntratt inghata lilu jew ahjar lid-ditta minnu rappresentata appuntu minhabba dan il-fatt, cioe' minhabba li hu kien kandidat Laburista. Huwa jghid ukoll li partijiet mill-film in kwestjoni kienu bis-“slow motion” u dana, skond l-attur, sabiex tinghata aktar drammacita' lil dak li kien qed jinghad;

In effett l-attur stess jammetti li l-kontenut tal-filmata in kwestjoni u l-iscript relattiv ma fihom xejn li mhux minnu jew li hu mbghabas jew manipulat. Essenzjalment l-attur stess jammetti li hu kien kandidat laburista u li l-kuntratt kien inghata mill-Gvern laburista lid-ditta estera rappresentata mill-attur li kienet ghamlet offerta oghla b'zewg miljuni mill-orhos offerta. L-attur joggezzjona ghall-fatt li r-rapport jghamel insinwazzjonijiet li l-kuntratt inghata kif inghata ghaliex l-attur kien kandidat laburista;

Tenut kont tac-cirkostanzi kollha partikolari tal-kaz u wara li l-Qorti rat il-filmata tar-rapport in kwestjoni u li gie mxandar mill-konvenuti, jirrizulta li in effett fl-istess rapport saret l-allegazzjoni li qed jilmenta dwarha l-attur. Il-mod kif gie presentat il-filmata u xi uhud mix-xeni li jidhru fl-istess filmata jimplikaw li l-kuntratt in kwestjoni nghata lill minn nghata minhabba l-konnessjonijiet li kien hemm bejn l-attur u l-partit laburista li kien fil-Gvern meta gie aggodikat l-istess kuntratt;

F'dan l-istadju jinghad li f'kawzi bhal dik presenti, cioe' kawzi li huma komunement mgharufa bhala "libelli", ghandu jinzamm bilanc bejn id-dritt, f'socjeta' demokratika, li wiehed jghid u jesprimi ruhhu u jsemma l-opinjoni tieghu bl-aktar mod liberu u bejn id-dritt ta' kull cittadin li jgawdi r-reputazzjoni u l-isem tajjed tieghu u dan dejjem fl-isfond ta' socjeta demokratika. Dan il-kuncett gie diversi drabi ribadit mill-Qorti tghana. (Ara "Vincent Borg vs Victor Camilleri" – Qorti ta-Appell Civili – 15 ta' Novembru 1994). Kullhadd ghandu jkollu l-liberta' li jghid dak li jhoss li ghandu jghid, pero' tali liberta' ma ghandha qatt twassal ghat-tnaqqis tar-reputazzjoni u tal-gieh ta' cittadini ohrajn l-aktr jekk jigu attribwiti fatti li mhux veri. Appuntu gie ukoll ritenut li l-liberta' tal-espressjoni taqbez il-konfini ta' dak li hu ragjonevoli u minnfok isir ksur tad-drittijiet ta' haddiehor appuntu fejn - espressjoni tkun ibbazata fuq fatti mhux veri. (Ara "Onor Charles Buhagiar vs Ray Bugeja" – Prim'Awla – 19 ta' Jannar 1996);

Fi-kaz in esami trid ukoll issir distinzjoni bejn "allegazzjoni ta fatt" u "kumment". Meta d-difiza li ssir tirreferi ghal

verita' tal-fatti, il-fatt ghandu jigi pruvat. Meta ssir difiza dwar kumment gust ghandha ssir prova li dak il-kumment hu appuntu gust u mghamul in bona fede. Hu zgur li tali kumment ma jista qatt ikun gust u in bona fede jekk il-fatti attribwiti ma jkunux veri. Hawnhekk ir-rapport hu bbazat fuq fatti li essenzjalment huma veri, pero', fir-rapport, b'mod indirett, saret allegazzjoni li l-kuntratt gie akkordat fuq il-konsiderazzjoni li l-attur kien kandidat laburista u ghalhekk ghaliex huwa kien qrib l-istess Partit Laburista. Tali allegazzjoni ma gietx iprovata u ghalhekk ma jirrizultax li l-istess allegazzjoni saret b'mod gust jew giet mghamula in bona fede;

In vista ta' dan kollu jirrizulta sufficjentement li r-rapport in kwestjoni hu libelluz fil-konfront tal-attur. Jigi ribadit li l-allegazzjoni in kwestjoni ma tistax titqies bhala kumment gust u mghamul in bona fede. Minhabba f'hekk lanqas ma jista jinghad li r-rapport in kwstjoni hu espressjoni ta' opinjoni jew li jikkonsistu f'rapportagg gurnalistiku dwar kwestjonijiet ta' interess pibbliku u li huma accettabli f'socjeta demokratika .Ghalhekk l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenuti ma jistghu qatt jigu akkolti;

Mill-banda l-ohra jirrizulta sufficjentement pruvat li r-rapport in kwestjoni hu libelluz u malfamanti fil-konfront tal-attur u ghalhekk it-talbiet kollha tal-attur ghandhom jigu akkolti;

In vista ta' dak kollu li gie premiss, in vista tac-cirkostanzi kollha specjali tal-kaz u tar-rizultanzi u in vista tal-fatt li li l-allegazzjoni saret b'mod indirett ghalkhemm jidher li kienet tiftiehem kif jikkonferma l-istess attur u x-xhud minnu prodott, tenut kont ukoll li jidher li l-attur kien iktar urtat mil-mod kif gie terminat il-kuntratt meta tbiddel il-Gvern milli mill-kontenut tar-rapport in kwestjoni, l-ammont tad-danni li ghandu jigi likwidat hu fis-somma ta' sitt mitt liri maltin (Lm600);

Ghal dawn il-motivi kollha fiddeciedi billi fl-ewwel lok tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti u billi fit-tieni lok tilqa t-talbiet attrici u tiddikjara u tiddeciedi illi bir-rapport in kwestjoni, imxandar fit-tlethax (13) ta' Novembru 1998,

Kopja Informali ta' Sentenza

waqt il-bullettini ta' l-ahbarijiet ta' Net Television, il-konvenuti taw malafama lill-attur bil-ghan li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieghu u konsegwentement tikkundanna lill-istess konvenuti ihallsu lill-attur is-somma ta' sitt mitt liri maltin (Lm600) liema soma qed tigi determinata bhala danni u riparazzjoni ta' l-ingurja morali u malafama li sofra l-attur u dana bl-imghaxxijiet kollha legali mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-effettiv pagament;

Spejjez kollha kontra l-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----